NOTA INVESTEREN EN AFSCHRIJVEN

2024

GEMEENTE BERGEN OP ZOOM

Bergen op Zoom, september 2024

Inhoud

I. INLEIDING 2

Doelstelling van de nota 2
Wat is nieuw in deze Nota Investeren en Afschrijven? 2

II. VAN TOEPASSING ZIJNDE REGELGEVING 3

Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten (BBV) 3
Financiële verordening artikel 212 3

III. BEGRIPSBEPALINGEN 5

Investeringen 5
Immateriële vaste activa 5
Materiële vaste activa 6
Financiële vaste activa 6
Afschrijven en methodiek 7
Waardering 7
Netto investeringsquote 7

IV. RICHTLIJNEN INVESTEREN EN AFSCHRIJVEN 9

Uitvoeringsplan 9
Investeringsbudgetten 10
Doorlooptijden van omvangrijke projecten 11
Houdbaarheidsdatum krediet 11
Activeren 12
Afschrijvingstermijnen 12
Componentenbenadering 13
Restwaarde 13
Desinvesteringen 14
Verzamelinvesteringen 14
Startmoment van afschrijven 14
Rente 14

V. PROCESBEHEERSING 15

Rol van gemeenteraad en het college 15
Budgetverantwoordelijkheid 15
Bestendige gedragslijn 15
Controle 15
Actualisatie 15

VI. BESLISPUNTEN 16

VII. BIJLAGE REGELGEVING INVESTEREN EN AFSCHRIJVEN 17

I. INLEIDING

Vanaf 2019 hebben we de moederkredieten ingevoerd. Belangrijkste doel hiervan was het terugbrengen van de schuldenlast. Door als uitgangspunt te nemen “niet meer investeren dan afschrijven” neemt de schuldenlast vanwege investeringen niet meer toe. In 2019 bedroeg de schuldenlast nog € 262 miljoen. Eind 2023 is deze afgenomen tot € 166 miljoen. Een andere belangrijke financiële indicator is de solvabiliteit. Bij de jaarrekening 2019 was deze 8%. Inmiddels verbeterd tot net boven de 20%. Duidelijke tekenen dat de financiële positie van de gemeente Bergen op Zoom is verbeterd. De verbetering van de financiële positie biedt de ruimte om aan de slag te gaan met het onderhoud van onze kapitaalgoederen. Hier is nog een inhaalslag te maken. Wel blijft het noodzakelijk om de voorzichtige lijn met betrekking tot de financiële uitgangspunten voort te zetten.

In het bestuursakkoord hebben we opgenomen dat we de systematiek van de moederkredieten willen verfijnen door een onderscheid te maken tussen vervangingsinvesteringen en uitbreidingsinvesteringen. Ook hebben we in het bestuursakkoord als uitgangspunt aangegeven dat we gemeentelijke eigendommen onderhouden op een kwaliteitsniveau dat minstens sober, degelijk en in elk geval veilig is. In de beeldvormende vergadering van 16 april is aangegeven dat om de openbare ruimte op dit niveau te onderhouden fors meer investeringsruimte nodig is. Een benodigde omvang van € 7,7 miljoen is hierbij genoemd. Ook voor het onderhouden van onze panden zien we een toenemende investeringsbehoefte.

Om aan de doelstelling te kunnen gaan werken dat we onze gemeentelijke eigendommen onderhouden op een kwaliteitsniveau dat minstens sober, degelijk en in elk geval veilig is, dienen de spelregels zoals opgenomen in de nota investeren en afschrijven uit december 2018 te worden herzien.

In de financiële verordening is opgenomen dat deze 1 keer in de vier jaar wordt geactualiseerd. De huidige nota is van december 2018. Door de nota te actualiseren hebben we weer een nota die voldoet aan de uitgangspunten van de financiële verordening.

Doelstelling van de nota
Een voor de gemeenteraad en het college van B&W heldere Nota Investeren en Afschrijven, met duidelijke bevoegdheden en verantwoordelijkheden en de spelregels rondom waardering, investering en afschrijving van vaste activa. De nota is samengesteld op basis van de actuele verslaggevingsvoorschriften.

Wat is nieuw in deze Nota Investeren en Afschrijven?
Zoals hiervoor aangegeven biedt de verbetering van de financiële positie ruimte om het onderhouden van onze gemeentelijke eigendommen meer centraal te stellen en daarbij de passage uit het bestuursakkoord *“we onderhouden de gemeentelijke eigendommen op een kwaliteitsniveau dat minstens sober, degelijk en in elk geval veilig is”* als uitgangspunt te nemen bij het bepalen van het gewenste investeringsvolume. Zoals al eerder aangegeven blijft het wel noodzakelijk om de voorzichtige lijn met betrekking tot de financiële uitgangspunten door te zetten. Daarom zal bij de bepaling van de investeringsbudgetten ook gekeken worden of we de capaciteit hebben om de investeringen uit te voeren, of de financiële ruimte aanwezig is en hoe de financiële kengetallen (schuldenlast, solvabiliteit) zich ontwikkelen. In de financiële houdbaarheidstest van de VNG is de netto investeringsquote opgenomen. Wij willen nu ook dit kengetal gaan gebruiken bij beoordeling van de hoogte van het investeringsvolume. De VNG hanteert hiervoor een signaalwaarde (rood) wanneer de investeringsquote < 0% en > 6%. Wij nemen deze signaalwaarden over.

In deze nota spreken we niet meer van moederkredieten maar van investeringsbudgetten.
Voorgesteld wordt om de inzet van de investeringsbudgetten flexibeler te maken, zodat sneller op veranderende omstandigheden kan worden ingespeeld. De totale omvang van het investeringsbudget blijft wel bepalend.

De spelregels omtrent deze investeringsbudgetten zijn in deze nota opgenomen in hoofdstuk IV. Met name in de eerste 2 paragrafen “Uitvoeringsplan” en “Investeringsbudgetten” vindt u deze spelregels terug.

Een andere aanpassing is om een investering al na 1 jaar te laten vervallen als het nog niet in uitvoering is genomen. Nu is dat 2 jaar. Doelstelling is hierbij om de kapitaallasten beter te kunnen ramen bij de begroting. Daarnaast is de afschrijvingsduur op schoolgebouwen en automatiseringsapparatuur verlaagd.

II. VAN TOEPASSING ZIJNDE REGELGEVING

Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten (BBV)
Het BBV heeft zijn grondslag in de Provinciewet en Gemeentewet en bevat onder andere de regelgeving voor het opstellen van de begroting en jaarstukken, de financiële positie / weerstandsvermogen, waardering activa en informatie voor derden.

Bij de invoering van het BBV is de commissie BBV in het leven geroepen. Zij hebben tot taak zorg te dragen voor een eenduidige uitvoering en toepassing van het BBV. Dit doen zij ondermeer door notities over specifieke onderwerpen uit te brengen en middels een 'Vraag en antwoord'-rubriek. Deze zijn te raadplegen via www.commissiebbv.nl.

In januari 2020 heeft de commissie BBV de notitie "Materiële vaste activa" uitgebracht. Deze notitie geeft een overzicht van alle relevante aspecten van materiële vaste activa met betrekking tot vraagstukken van begroting en verantwoording voor gemeenten. In deze notitie is rekening gehouden met de wetgeving, de eerder opgestelde notities over materiële vaste activa en alle gepubliceerde antwoorden tot 1 juli 2019. Na januari 2020 heeft de commissie BBV geen notitie materiële vaste activa meer gepubliceerd. De notitie van januari 2020 is dan ook betrokken bij het opstellen van deze nota.

In het BBV wordt met name in de artikelen 59 tot en met 65 ingegaan op de waardering, activering en afschrijving. Deze artikelen komen uitgebreid terug in de paragraaf Begripsbepalingen.
In deze paragraaf zullen algemene, voor de nota relevante, voorschriften uit de BBV weergegeven worden zodat het vervolg van de nota in het juiste kader geïnterpreteerd kan worden. Tevens zullen enkele begrippen worden uitgediept.

Financiële verordening artikel 212
Deze Nota Investeren en Afschrijven komt voort uit de Gemeentewet. Artikel 212 van deze wet schrijft voor dat de Gemeenteraad een verordening vaststelt met daarin de uitgangspunten voor het financiële beleid voor de gemeente. Hierin worden ondermeer regels voor waardering en afschrijving van activa opgenomen.
In de Financiële Verordening gemeente Bergen op Zoom 2023 zijn de uitgangspunten voor het financieel beleid, alsmede de regels voor het financieel beheer en voor de inrichting van de financiële organisatie van de gemeente opgenomen.

De gemeenteraad heeft bij de vaststelling van deze verordening een specifieke bepaling opgenomen voor investeren en afschrijven:

Artikel 14. Waardering en afschrijving vaste activa

Het college biedt de raad eens in de vier jaar een nota investeren en afschrijven aan. De raad stelt de nota vast. In de nota worden bepalingen opgenomen inzake regelgeving voor waardering, activering en afschrijving van vaste activa, de spelregels voor het opstellen van het uitvoeringsplan en het beschikbaar stellen van kredieten.

In de nota "Financiële Verordening gemeente Bergen op Zoom 2023" zijn tevens uitgangspunten opgenomen aangaande het aanvragen van investeringskredieten, de uitputting en verantwoording van lopende kredieten.

Artikel 3. Inrichting begroting en jaarstukken

1. ….
4. In de begroting wordt het uitvoeringsplan opgenomen.
5 In de jaarrekening wordt het overzicht van de beschikbaar gestelde kredieten opgenomen en de uitputting van de geautoriseerde investeringskredieten

Artikel 5. Autorisatie begroting en investeringskredieten

1. De raad autoriseert met het vaststellen van de begroting de baten en de lasten per programma.
2. Bij de begrotingsbehandeling stelt de raad de 1e jaarschijf van het uitvoeringsplan vast en neemt kennis van de jaarschijven 2, 3 en 4. Het college is na deze autorisatie bevoegd om gedurende het jaar conform het uitvoeringsplan kredieten uit de 1e jaarschijf beschikbaar te stellen. De raad formaliseert de beschikbaar gestelde kredieten bij het 1e of 2e concernbericht of eventueel bij een afzonderlijk raadsvoorstel.

3. Het college informeert de raad als ze verwacht dat de lasten van een programma de geautoriseerde lasten dreigen te overschrijden, de investeringsuitgaven van een investeringskrediet het geautoriseerde investeringskrediet dreigen te overschrijden. Dit geldt voor iedere individuele afwijking van € 100.000 of meer.
4. Overschrijdingen tot een maximum van € 100.000 of feitelijk budgettair neutrale activiteiten worden door het college in de eerstvolgende tussenrapportage aan de raad voorgelegd.
5. Bij de behandeling van de tussentijdse rapportages in de raad bedoeld in artikel 6, lid 1, doet het college voorstellen voor het wijzigen van de geautoriseerde baten en lasten, het formaliseren van de geautoriseerde investeringskredieten en het bijstellen van het beleid. In geval van investeringen met een meerjarig karakter stelt het college de raad voor om ook deze meerjarige budgetten te autoriseren.
6. Bij voorstellen, zowel aanpassing van de exploitatie als investeringen, van meer dan € 1 miljoen als bij onttrekkingen van meer dan € 250.000 aan de algemene reserve wordt, voor definitieve besluitvorming door de raad, een geactualiseerde stresstest aan de auditcommissie voorgelegd.

Artikel 13. Begrotingsspelregels

4. Afwijkingen van beschikbaar gestelde kredieten:
    a. Verwachte overschrijdingen van een krediet voor de onderdelen bedrijfsvoering/-middelen, vastgoed en openbare ruimte worden binnen de totale ruimte van deze moederkredieten opgevangen.
    b. Bij aanbestedingsvoordeel wordt het beschikbaar gestelde krediet met 75% van het aanbestedingsvoordeel (afgerond op € 1.000) verlaagd. Het voordeel valt vrij in het saldo van de moederkredieten van het betreffende jaar.

III. BEGRIPSBEPALINGEN

In dit hoofdstuk worden de belangrijkste begrippen uitgewerkt aangaande investeren en afschrijven, mede aan de hand van de wet- en regelgeving in het BBV en de notitie “materiële vaste activa”. Diverse artikelen omvatten diverse regels voor verschillende activa.
Deze zijn opgesomd in artikelen 33 t/m 36, 51 t/m 52b en artikelen 59 t/m 65 van het BBV.
Hieronder wordt uitgebreid ingegaan op deze verschillende regels en voorschriften opgenomen in deze artikelen.

Investeringen
Onder investeren wordt verstaan het vastleggen van vermogen in objecten waarvan het nut zich over meerdere jaren uitstrekt. De investeringen worden op de balans verantwoord.
Bij een bestaand actief is sprake van een investering indien de uitgaven:
- Leiden tot een significante kwaliteitsverbetering en/of
- Leiden tot een levensduurverlening en/of
- Aanpassingen betreffen om te voldoen aan wet en regelgeving

Volgens artikel 35 BBV worden investeringen als volgt op de balans opgenomen:
a. Investeringen met een economisch nut
b. Investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven
c. Investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut

Investeringen hebben een economisch nut indien ze verhandelbaar zijn en/of indien ze kunnen bijdragen aan het genereren van middelen.

Bij financial lease wordt het materieel actief op de balans verantwoord, omdat de gemeente het genot heeft, het risico op waarde verandering en bijvoorbeeld de kosten van onderhoud en verzekering. Bij operational lease wordt het actief niet op de balans opgenomen.

Software als afzonderlijk actief valt onder de materiële vaste activa, als bedoeld in artikel 35 lid 1a BBV.
Bij software in de vorm van een SaaS (software as a service) oplossing wordt het actief en de implementatiekosten behorende bij de implementatie van een SaaS oplossing niet geactiveerd, omdat er geen sprake van het verkrijgen van een actief is.

In artikel 33 van het BBV staat dat onderscheid wordt gemaakt in: 1. immateriële vaste activa; 2. materiële vaste activa; en 3. financiële vaste activa.

Immateriële vaste activa
In de balans worden onder de immateriële vaste activa (artikel 34, BBV) afzonderlijk opgenomen:
a. kosten verbonden aan het sluiten van geldleningen en het saldo van agio en disagio;
b. kosten van onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief.
c. bijdragen aan activa in eigendom van derden.

a. Kosten verbonden aan het sluiten van geldleningen en het saldo van agio en disagio
In de toelichting op het BBV wordt aanbevolen om deze kosten, zeker als deze relatief van geringe omvang zijn, niet te activeren maar deze in het jaar waarin ze worden gemaakt als een exploitatielast in de jaarrekening op te nemen. Wordt wel geactiveerd dan mag de afschrijvingsduur maximaal gelijk zijn aan de looptijd van de lening (art. 64 BBV, lid 4).

b. kosten van onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief
Kosten van onderzoek en ontwikkeling worden op grond van het BBV als immateriële vaste activa aangemerkt.
Dit betreffen veelal kosten die worden gemaakt voor de voorbereiding van een groot project.
Dit heeft als consequentie dat deze als een afzonderlijk actief moeten worden gewaardeerd en dus géén onderdeel uitmaken van de uiteindelijke investering (=materiële vaste activa). De kosten kunnen wel geactiveerd worden, maar dan moet worden voldaan aan een viertal voorwaarden en mag de afschrijvingsduur ten hoogste vijf jaar zijn (artikelen 60 en 64, lid 5).

De kosten kunnen als een (afzonderlijk) actief worden opgenomen als ze voldoen aan de volgende vier voorwaarden (art. 60 BBV), hierbij geldt een maximale afschrijvingstermijn van 5 jaar:

a. het voornemen bestaat het actief te gebruiken of te verkopen;
b. de technische uitvoerbaarheid om het actief te voltooien staat vast;
c. het actief zal in de toekomst economisch of maatschappelijk nut genereren;
d. de uitgaven die aan het actief zijn toe te rekenen kunnen betrouwbaar worden vastgesteld.

Indien niet aan bovenstaande voorwaarden wordt voldaan mogen de kosten van onderzoek en ontwikkeling dus niet worden geactiveerd. De kosten zullen dan in één keer ten laste van de exploitatie worden gebracht.
Binnen de gemeente Bergen op Zoom wordt hier beperkt gebruik van gemaakt.

c. bijdragen aan activa in eigendom van derden
Bijdragen aan activa in eigendom van derden kunnen worden geactiveerd (artikel 61) indien:

a. er sprake is van een investering door een derde en;
b. de investering bijdraagt aan de publieke taak en;
c. de derde zich heeft verplicht tot het daadwerkelijk investeren, op een wijze zoals is overeengekomen en;
d. de bijdrage kan worden teruggevorderd, indien de derde in gebreke blijft of de gemeente anders recht kan doen gelden op de activa die samenhangen met de investering.

Een voorbeeld van activa in eigendom aan derden is een investeringsbijdrage aan een bibliotheek.

Materiële vaste activa
Bij de materiële vaste activa moet onderscheid worden gemaakt in:

a. Investering met economisch nut:
b. Investeringen met een economisch nut , waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven;
c. Investeringen in de openbare ruimte met maatschappelijk nut:

Van de materiële vaste activa wordt aangegeven welke in erfpacht zijn uitgegeven.

Tot 1 januari 2017 moesten alleen investeringen met een economisch nut worden geactiveerd en konden investeringen met een maatschappelijk nut in de openbare ruimte geactiveerd worden. Met ingang van 1 januari 2017 **moeten** alle investeringen, die vanaf het begrotingsjaar 2017 of later gereed komen, geactiveerd worden.

Bijdragen van derden die in directe relatie staan met een actief moeten op de waardering in mindering worden gebracht op het geactiveerde bedrag.

Mochten er eigen middelen zijn, dan kunnen deze middelen in een door de raad in te stellen bestemmingsreserve kapitaallasten worden gestort voor de dekking van de kapitaallasten die uit de activering en de wijze van afschrijven voortvloeien.

Indien in de riool- of afvalstoffenheffing bedragen voor toekomstige vervangingsinvesteringen zijn opgenomen, dan moeten deze verkregen middelen in een vervangingsvoorziening worden verantwoord. Op het moment dat de daadwerkelijke vervangingsinvestering plaatsvindt, dan wordt de investering geactiveerd en moet de vervangingsbijdrage uit de voorziening direct in mindering worden gebracht op de vervangingsinvestering.

Financiële vaste activa
In de balans worden onder de financiële vaste activa afzonderlijk opgenomen:

a. kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen, gemeenschappelijke regelingen en overige verbonden partijen;
b. leningen aan openbare lichamen als bedoeld in artikel 1, onderdeel a, van de Wet financiering decentrale overheden, woningbouwcorporaties, deelnemingen en overige verbonden partijen;
c. overige langlopende leningen;
d. uitzettingen in ’s Rijks schatkist met een rentetypische looptijd van één jaar of langer;
e. uitzettingen in de vorm van Nederlands schuldpapier met een rentetypische looptijd van één jaar of langer;
f. overige uitzettingen met een rentetypische looptijd van één jaar of langer.

Afschrijven en methodiek
Activa worden jaarlijks afgeschreven. Door deze afschrijvingen wordt de waardevermindering van het actief boekhoudkundig tot uitdrukking gebracht. Het afschrijven is aan regels gebonden (artikel 64 van het BBV). Daarbinnen kan de gemeente zelfstandig een beleid vaststellen voor de afschrijvingstermijnen.

De afschrijvingen vinden onafhankelijk van het resultaat van het boekjaar plaats. Alleen als er gegronde redenen zijn, mogen de afschrijvingen geschieden op andere grondslagen dan in de het voorgaande begrotingsjaar zijn toegepast. Er dient inzicht gegeven te worden in de effecten op de financiële positie en voor de baten en lasten, tevens dient het op de balans te worden vermeld.

Het BBV schrijft niet voor welke methode moet worden toegepast voor de afschrijving. De gemeente heeft hierbij een keuze van afschrijvingsmethode, maar moet daarbij wel een bestendige gedragslijn volgen. De twee belangrijkste afschrijvingsmethoden zijn de lineaire en de annuïtaire afschrijvingsmethode. Vanaf 2010 hanteert de gemeente de lineaire methode.

Korte uitleg lineaire en annuïtaire afschrijving.
De lineaire afschrijving is een afschrijving op basis van een vast percentage of looptijd van de oorspronkelijke investering. Bij deze methode dalen de kapitaallasten jaarlijks (gelijke afschrijvingen, maar dalende rentelasten). Bij de annuïtaire afschrijvingsmethode wordt de jaarlijkse last van rente en afschrijving gelijk gehouden.

Waardering
Bij de waardering gaat het om de waardebepaling van activa en de regels die daarvoor gelden. Het gaat hierbij om de waardering van balansposten, teneinde een reëel beeld te krijgen van de vermogenspositie van de gemeente. In het kort kunnen deze regels als volgt worden weergegeven (art 63 BBV):

1. Het toerekeningsbeginsel moet in acht worden genomen;
2. Activa worden gewaardeerd op basis van de verkrijgings- of vervaardigingsprijs;
3. Reserves in mindering brengen op de boekwaarde van een investering is niet toegestaan. Reserves mogen wel worden gebruikt ter dekking van de jaarlijkse kapitaallasten;
4. Bijdragen van derden, die in directe relatie staan tot het actief, moeten in mindering worden gebracht op de investering;
5. Bijdragen uit een voorziening op grond van artikel 44, lid 1d BBV (dat wil zeggen in de heffing begrepen gespaarde bijdragen voor toekomstige vervangingsinvesteringen) moeten in mindering worden gebracht op de investering;
6. Bij de waardering van de vaste activa met economisch nut wordt rekening gehouden met waardevermindering, indien deze vermindering naar verwachting duurzaam is;
7. Een actief dat buiten gebruik wordt gesteld wordt afgewaardeerd op het moment van buitengebruikstelling, indien de restwaarde lager is dan de op dat moment aanwezige boekwaarde.

Aangeschafte vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs of de vervaardigingsprijs. De verkrijgingsprijs omvat inkoopprijs en de bijkomende kosten. De vervaardigingsprijs omvat de aanschafkosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige kosten die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend.. Overheadkosten kunnen op indirecte wijze worden toegerekend aan o.a. investeringen. De toerekening van de overheadkosten vindt plaats op de wijze zoals deze is opgenomen in de financiële verordening art 212.

Netto investeringsquote
100% x ((Immateriële activa ultimo jaar t + Materiële activa ultimo jaar t) – (Immateriële activa ultimo jaar t-4 + Materiële activa ultimo jaar t-4)) : (4 x Baten voor mutatie reserves jaar t)

De netto investeringsquote is geschikt om te beoordelen of een gemeente voldoende investeert voor het behoud van een aanvaardbaar voorzieningenniveau. Te lage investeringen kunnen een signaal zijn dat een gemeente een probleem heeft om de lopende consumptieve uitgaven te beheersen. Bij te lage investeringen zijn op termijn inhaalinvesteringen nodig. Daarentegen zorgen te hoge investeringen voor het oplopen van de netto schuldquote en daarmee voor het oplopen van de schuldverplichtingen. Ook leggen de hogere afschrijvingslasten van de investeringen een groter deel van de exploitatierekening vast, waardoor de ruimte voor ombuigingen op de lopende

uitgaven van de exploitatie kleiner is.

De VNG hanteert signaalwaarden voor te lage en te hoge investeringen. De VNG adviseert om de netto investeringsquote niet negatief te laten zijn en niet boven de 6% uit te laten komen. Tussen 0% - 2% en tussen 5% - 6% is de signaalwaarde oranje. Tussen 2% – 5% is de signaalwaarde groen. Ons uitgangspunt is dat de netto investeringsquote tussen 0% en 6% moet liggen.

Op basis van de Jaarrekening 2023 bedraagt onze netto investeringsquote -1,31%. Dit betekent dat de investeringsquote de signaalwaarde rood heeft. Er is de afgelopen jaren te weinig geïnvesteerd voor het behoud van de voorzieningen. De balanswaarde van de activa is tussen 31-12-2019 en 31-12-2023 met € 15,8 miljoen gedaald. Er is meer afgeschreven op de investeringen dan dat er nieuwe investeringen zijn gerealiseerd.

Vanaf het Beleidskader 2026 zal in het beleidskader opgenomen worden wat het investeringsvolume voor het komende jaar minimaal moet zijn om een investeringsquote te realiseren van 2%. In de berekening moet een inschatting gemaakt worden van het te realiseren investeringsvolume van het lopende jaar.
Als dit voor 2025 wordt berekend, dan dient er voor € 30,6 miljoen geïnvesteerd te worden in 2025 om eind 2025 een investeringsquote te hebben van 2%.
Ook zullen wij in het beleidskader aangegeven wat de investeringsquote wordt als het uitvoeringsplan voor het komende jaar (jaarschijf 2 van het vastgestelde uitvoeringsplan) wordt gehandhaafd.

IV. RICHTLIJNEN INVESTEREN EN AFSCHRIJVEN

Op basis van voorgaande uitleg van begrippen en mogelijkheden die het BBV biedt om gemeenten eigen keuzes te laten maken of invulling te geven aan de richtlijnen wordt hieronder ingegaan op de voor de gemeente Bergen op Zoom voorgestelde invulling van de richtlijnen. Bij de verschillende onderdelen wordt (-en) aan het eind van het onderdeel het (de) uitgangspunt(-en) apart benoemd. Het verschil tussen bestaand en nieuw beleid, bestaande en nieuwe uitgangspunten wordt hierbij aangegeven.
Alleen nieuwe uitgangspunten leiden tot aparte beslispunten. Bestaande uitgangpunten zijn een bestendiging van het huidige beleid en worden niet als apart beslispunt ter besluitvorming voorgelegd.

Uitvoeringsplan
De gemeente kent 5 investeringsbudgetten: bedrijfsvoering/-middelen, vastgoed, openbare ruimte, riolering en IHP (onderwijshuisvesting).

De financiële kengetallen uit de jaarrekening 2023 laten zien dat we met de gemeentefinanciën op de goede weg zijn. Dit biedt de ruimte om het onderhouden van onze gemeentelijke eigendommen meer centraal te stellen en daarbij de passage uit het bestuursakkoord *"we onderhouden de gemeentelijke eigendommen op een kwaliteitsniveau dat minstens sober, degelijk en in elk geval veilig is"* als uitgangspunt te nemen bij het bepalen van de gewenste investeringsbudgetten. Zoals al eerder aangegeven blijft het wel noodzakelijk om de voorzichtige lijn met betrekking tot de financiële uitgangspunten door te zetten.
Bij het vaststellen van de hoogte van de investeringsbudgetten zijn de volgende voorwaarden daarom mede bepalend:

- Hebben we de capaciteit om het gevraagde investeringsvolume te realiseren
- Is de financiële ruimte in de (meerjaren-) begroting beschikbaar om de kapitaallasten te dekken van de gevraagde investeringsbudgetten
- Blijven de financiële kengetallen bij de gevraagde investeringsbudgetten voldoen aan de afgesproken norm
- De VNG hanteert signaalwaarden voor te lage en te hoge investeringen. De VNG adviseert om de netto investeringsquote niet negatief te laten zijn en boven de 6% springt het licht op rood. Ons uitgangspunt is dan ook dat de netto investeringsquote tussen 0% en 6% moet liggen.

Voorgesteld wordt om te gaan werken met een jaarlijks investeringsbudget en een programmering voor de komende 4 jaar. Bij projecten wordt de samenwerking opgezocht met de overige stakeholders in de openbare ruimte zoals bijvoorbeeld nutsbedrijven en de woningbouwvereniging. Door het overleg met de stakeholders kunnen de planningen van de diverse stakeholders in de openbare ruimte beter op elkaar afgestemd worden waardoor werk met werk gemaakt kan worden.
Bij het beleidskader wordt de omvang van de investeringsbudgetten voor de komende 4 jaar vastgesteld. Hierbij wordt ook de indexering van de investeringsbudgetten meegenomen.

Besluitvorming bij het beleidskader wordt verwerkt in de begroting. In de begroting wordt het Uitvoeringsplan opgenomen. Hierin wordt aangegeven welke investeringen de komende 4 jaar onder welk investeringsbudget zullen gaan vallen en voor welk bedrag. Hierbij wordt zowel het bruto als het netto investeringsbedrag (investeringsbedrag verminderd met eventuele bijdragen van derden die in directe relatie staan met het actief) aangegeven. De hoogte van het investeringsbudget wordt verlaagd met het netto investeringsbedrag. Wanneer de investering geheel of gedeeltelijk rendabel is (bijv bij verduurzaming lagere energiekosten) dan wordt het investeringsbudget verlaagd met het onrendabele deel van de investering. Het rendabel deel van de investering wordt in het uitvoeringsplan vermeld. Het rendabele deel van de investering moet onderbouwd worden en moet financieel zichtbaar zijn binnen de looptijd van de begroting. Bij het bepalen van het rendabele deel hanteren we het voorzichtigheidsprincipe.
Bij de investeringen op het uitvoeringsplan wordt aangegeven of het een vervangingsinvestering betreft of een uitbreidingsinvestering.

Op basis van de Gemeentewet stelt de raad de eerste jaarschijf van de begroting vast en neemt kennis van de meerjarenbegroting. De vaststelling van het uitvoeringsplan is hieraan gelijk: het 1e jaar wordt vastgesteld door de raad en jaarschijf 2, 3 en 4 worden voor kennisgeving aangenomen. De afzonderlijke kredieten zijn hiermee nog niet beschikbaar gesteld.

De jaarkredieten van het Grondbedrijf worden niet opgenomen in het Uitvoeringsplan. Binnen de Planning & Control producten (begroting, jaarrekening, concernbericht) is een aparte paragraaf Grondbeleid opgenomen, waarin de voorstellen voor beschikbaarstelling en de verantwoording van de kredieten is gewaarborgd. Het gaat hier dan om kredieten die vallen onder de beheersverordening van het Grondbedrijf. Deze kredieten worden ook gedekt vanuit de grexen.

Ongewijzigde uitgangspunten:
- Bij het Beleidskader wordt de omvang van de investeringsbudgetten (bedrijfsvoering/-middelen, vastgoed, openbare ruimte, riolering en IHP (onderwijshuisvesting) voor de komende 4 jaar vastgesteld.
- Bij de begroting wordt de besluitvorming van het beleidskader uitgewerkt in een Uitvoeringsplan waarin afzonderlijke investeringen voor de komende 4 jaar zijn opgenomen.
- Bij de begroting wordt het investeringsbudget verlaagd met het netto bedrag van de investering.

Nieuwe uitgangspunten:
- Het uitgangspunt bij het bepalen van de omvang van de investeringsbudgetten wordt dat gemeentelijke eigendommen minstens sober, degelijk en in elk geval veilig worden onderhouden. Voor de omvang van de investeringsbudgetten die hierbij hoort dient:
  de capaciteit aanwezig te zijn om de werken uit te voeren,
  de financiële ruimte om de kapitaallasten te dekken
  de financiële kengetallen dienen aan de afgesproken norm te blijven voldoen
  de netto investeringsquote dient tussen 0% en 6% te liggen .
- Bij de investeringen op het uitvoeringsplan wordt aangegeven of het een vervangingsinvestering betreft of een uitbreidingsinvestering
- Bij de begroting wordt het investeringsbudget verlaagd met het onrendabele deel van de investering. Het rendabele deel wordt onderbouwd in het uitvoeringsplan en moet financieel zichtbaar zijn binnen de looptijd van de begroting.

Investeringsbudgetten

Gedurende het jaar mogen de kredieten voor de eerste jaarschijf conform het uitvoeringsplan in uitvoering worden genomen. Wanneer het krediet in uitvoering wordt genomen dient dit gemeld te worden bij de afdeling Financiën & Control. Nadat het 2e Concernbericht aan het college is aangeboden kunnen geen nieuwe kredieten meer in uitvoering worden genomen. Indien dit toch gewenst is, dient hiervoor een raadsvoorstel aan de raad te worden voorgelegd.

Wanneer een krediet uit een later jaar van het uitvoeringsplan in uitvoering wordt genomen, dan mag dit als tot minimaal hetzelfde bedrag een of meerdere kredieten uit het lopende jaar worden doorgeschoven of geschrapt. Wanneer de hoogte van het netto investeringsbedrag of onrendabele deel van de investering toeneemt dan dient dekking gezocht te worden binnen het investeringsbudget van het lopende jaar.
De aanpassingen/wijzigingen dienen aan het college te worden voorgelegd en de gemeenteraad wordt in het concernbericht geïnformeerd of middels een brief als het 2e concernbericht reeds is aangeboden.

Gedurende het jaar kan het college ook een krediet beschikbaar stellen wat niet was opgenomen in het uitvoeringsplan indien de totale omvang van het investeringsbudget niet wordt overschreden. De raad wordt bij kredieten van meer dan € 100.000,- hierover geïnformeerd middels een raadsbrief.

Bij het 1e of 2e concernbericht wordt de begrotingswijziging m.b.t. het beschikbaar stellen of bijstellen van de afzonderlijke kredieten ter formele vaststelling aan de raad voorgelegd. De kapitaallasten worden dan op het juiste programma verantwoord.

Tevens wordt de raad bij de P&C-documenten geïnformeerd over de voortgang/uitputting van de investeringsbudgetten en de afzonderlijke kredieten die hieruit beschikbaar zijn gesteld.

Gedurende het jaar worden vanuit het investeringsbudget kredieten beschikbaar gesteld. Wanneer aan het einde van

het jaar een gedeelte van het investeringsbudget nog resteert, dan wordt dit deel doorgeschoven naar het volgende jaar. Bij de begroting voor het komend jaar wordt de raad hierover geïnformeerd. In het uitvoeringsplan voor het komende jaar zal het door te schuiven bedrag worden opgenomen.

Wanneer een afzonderlijk krediet aan het einde van het begrotingsjaar nog niet geheel is besteed, dan wordt het restantbedrag meegenomen naar het volgende begrotingsjaar en komt het niet ten laste van het moederkrediet van het volgende jaar.

Indien het college van de hierboven genoemde uitgangspunten wil afwijken, zal de raad hier afzonderlijk worden geïnformeerd.

Ongewijzigde uitgangspunten:
- Gedurende het jaar mogen de kredieten conform het uitvoeringsplan worden uitgevoerd.
- Bij het 1e of 2e concernbericht wordt de begrotingswijziging m.b.t. het beschikbaar stellen of bijstellen van de afzonderlijke kredieten ter formele vaststelling aan de raad voorgelegd. De kapitaallasten worden dan van op het juiste programma verantwoord.
- Bij de P&C-documenten (1e en 2e concernbericht en jaarrekening) wordt de raad geïnformeerd over de voortgang/uitputting van de investeringsbudgetten en de afzonderlijke kredieten die hieruit beschikbaar zijn gesteld.

Nieuwe uitgangspunten:
- Verandering/mutaties van kredieten die beschikbaar worden gesteld, zowel het opvoeren van kredieten die in een later jaar stonden gepland als de hoogte van het krediet, is toegestaan. Uitgangspunt is wel dat de hoogte van het investeringsbudget in het lopende jaar niet wordt overschreden.
- Wanneer aan het einde van het jaar nog een deel investeringsbudget resteert, dan wordt dit deel van het investeringsbudget doorgeschoven naar het volgende jaar. De raad wordt hierover bij de begroting voor het komende jaar geïnformeerd.

Doorlooptijden van omvangrijke projecten
Indien een nieuw omvangrijk project wordt opgestart, wordt ernaar gestreefd om de uitgaven zo goed mogelijk in de tijd in te plannen. Bij kredieten groter dan € 200.000,- dient een uitgavenplanning opgesteld te worden. Dit kan ertoe leiden dat de uitgaven van een krediet over meerdere jaarschijven wordt gespreid en ten laste van investeringsbudgetten in meerdere jaarschijven komt. Wanneer de geplande tijdsfasering wijzigt, wordt dit meegenomen bij het 1e of 2e concernbericht.

De tijdsfasering is om verschillende redenen belangrijk. Inhoudelijk, omdat het een getrouw beeld geeft van de doorlooptijd van een project. Financieel, omdat hierdoor een realistische inschatting van jaarlijkse lasten kan worden bepaald en niet jaarlijks overschotten ontstaan door uitloop van investeringen / projecten.

Een betere tijdsplanning resulteert in een betere kapitaallastenberekening in de exploitatie.

Ongewijzigd uitgangspunt: Bij omvangrijke projecten groter dan € 200.000,- wordt een uitgavenplanning opgesteld die input is voor de gefaseerde verwerking van de uitgaven in het Uitvoeringsplan en zo ook in de begroting.

Houdbaarheidsdatum krediet
Indien een investering 1 jaar nadat het beschikbaar is gesteld nog niet concreet in uitvoering is genomen, dan vervalt het betreffende krediet voor de investering. Bij concreet in uitvoering moet gedacht worden aan: in voorbereiding genomen, feitelijke opdrachtverstrekking aan derden, contractuele afspraken met derden, mogelijke fasering van het krediet, etc. Als de investering op een later moment doorgang moet vinden wordt een nieuwe onderbouwing hiervoor aangeleverd en wordt de procedure gevolgd zoals hierboven uiteengezet.

Nieuw uitgangspunt: als een investering na 1 jaar nog niet concreet in uitvoering is genomen, komt het krediet te vervallen.

Activeren
Vanaf 1 januari 2017 worden alle investeringen (met een economisch of een maatschappelijk nut) geactiveerd. Bijdragen van derden die in directe relatie staan met een actief worden in mindering worden gebracht op het te activeren bedrag.

Mochten er eigen middelen zijn, dan worden deze middelen in een door de raad in te stellen bestemmingsreserve kapitaallasten gestort voor de dekking van de kapitaallasten die uit de activering en de wijze van afschrijven voortvloeien.

Investeringen met een economisch nut, waarvoor ter dekking van de kosten een heffing kan worden geheven, zoals de rioolheffing en afvalstoffenheffing moeten worden verminderd met een bijdrage uit de voorziening.

Kapitaallasten worden ten laste gebracht van de exploitatie. Voor de dekking kan een kapitaallastenreserve worden gevormd.

Indien de marktwaarde van vastgoed met een bedrijfseconomische functie duurzaam lager is dan de boekwaarde moet een afwaardering plaatsvinden tot deze lagere marktwaarde. Hiervoor wordt extra afgeschreven. Dit geldt ook voor vastgoed met een maatschappelijke functie waarvan de bestuurlijke intentie bestaat om dit te verkopen of de bestemming te wijzigen naar vastgoed met een bedrijfseconomische functie.

Daarnaast is het mogelijk dat in het verleden investeringen zijn gedaan, die niet meer worden gebruikt door de gemeente, maar die nog wel een boekwaarde hebben. In dit geval dient eveneens een afwaardering plaats te vinden.

Ongewijzigd uitgangspunt: Alle investeringen worden geactiveerd. Dekking vindt plaats binnen de exploitatie of er wordt een kapitaallastenreserve gevormd.

Ongewijzigd uitgangspunt: investeringsbedragen kleiner dan € 25.000 worden niet geactiveerd maar direct ten laste van de exploitatie gebracht.

Ongewijzigd uitgangspunt: jaarlijks (bij de jaarrekening) wordt een beoordeling uitgevoerd naar de waardering van vastgoed met een bedrijfseconomische functie of maatschappelijk vastgoed waarvan de intentie is om het te verkopen. Bij duurzame waardevermindering wordt extra afgeschreven.

Ongewijzigd uitgangspunt is dat de activa worden afgeschreven op basis van de lineaire methode.

Afschrijvingstermijnen
In de financiële verordening zijn géén afschrijvingstermijnen vastgesteld. Hieronder is een overzicht opgenomen van de te hanteren afschrijvingstermijnen zoals deze gelden voor nieuwe investeringen. Deze termijnen zijn gebaseerd op algemene bedrijfseconomische grondslagen en hetgeen gebruikelijk is binnen de gemeente. Afwijking naar beneden of naar boven toe is alleen mogelijk indien uit de onderbouwing blijkt dat de economische levensduur korter dan wel langer is. Voor investeringen die niet volledig toegewezen kunnen worden aan één van deze categorieën zal op basis van een onderbouwing een reële afschrijvingstermijn worden aangenomen.

Het gemeentelijk beleid is om bij software te kiezen voor een SAAS-oplossing. Op basis van de notitie materiële vaste activa mag een SAAS-oplossing mag niet gezien worden als een investering.
De belangrijkste ICT investeringen die binnen het investeringsbudget bedrijfsvoering worden opgenomen zijn de aanschaf van laptops (afschrijvingstermijn 4 jaar) en telefoons (afschrijvingstermijn 3 jaar). Op basis hiervan is in de tabel de afschrijvingsduur voor automatiseringsapparatuur verlaagd naar 4 jaar (vervanging van laptops zijn het grootste bedrag).

Daarnaast is in de tabel de afschrijvingsduur van schoolgebouwen in lijn gebracht met andere panden, namelijk 40 jaar. Dit was 60 jaar. Ook voor schoolgebouwen blijkt in de praktijk dat deze na 40 jaar moeten worden gerenoveerd. De laatste jaren werd om deze reden al een afschrijvingsduur van 40 jaar toegepast bij investeringen in schoolgebouwen.

Uitgangspunt: de materiële vaste activa worden lineair afgeschreven in:

a.	40 jaar	Schoolgebouwen
b.	40 jaar	Riolering
c.	40 jaar	Nieuwbouw woonruimten
d.	40 jaar	Kantoren en bedrijfsgebouwen
e.	30 jaar	Sportvelden en –voorzieningen*
f.	25 jaar	Renovatie en restauratie van woonruimten, kantoren, bedrijfsgebouwen en schoolgebouwen
g.	25 jaar	Wegen, parken en plantsoenen*
h.	20 jaar	Motorvaartuigen
i.	20 jaar	Technische installaties in (bedrijfs)gebouwen en in openbaar gebied
j.	10 jaar	Veiligheidsvoorzieningen bedrijfsgebouwen, telefooninstallaties, kantoormeubilair, schoolmeubilair, aanleg tijdelijke terreinwerken, nieuwbouw tijdelijke woonruimten en bedrijfsgebouwen
k.	10 jaar	Zware transportmiddelen; aanhangwagens, schuiten, personenauto's en lichte motorvoertuigen
l.	4 jaar	Automatiseringsapparatuur (hardware)
m.	Niet	Gronden en terreinen

**materiële vaste activa met maatschappelijk nut*

Nieuw uitgangspunt:
- de afschrijvingsduur voor schoolgebouwen is verkort van 60 jaar naar 40 jaar
- de afschrijvingsduur van automatiseringsapparatuur verlagen van 7 naar 4 jaar.

Componentenbenadering

De componentenbenadering houdt in dat verschillende samenstellende delen van een materieel vast actief, die afzonderlijk vervangen kunnen worden, afzonderlijk worden afgeschreven op basis van de individuele waardevermindering van die delen. De componentenbenadering resulteert dus in verschillende afschrijvingstermijnen voor ieder onderdeel.
Indien de componentenbenadering wordt toegepast en het betreffende onderdeel van het kapitaalgoed is afgeschreven (einde gebruiksduur), is er geen sprake van groot onderhoud maar van vervangingsinvesteringen.
Op dit moment is de keuze gemaakt om voor de meeste beleidsterreinen met een voorziening groot onderhoud te werken. Dit voor o.a. gebouwen, civiel technische kunstwerken, wegen, de haven.

Ook in het kader van de schuldenlast reductie biedt het niet hanteren van de componentenbenadering een (gering) financieel voordeel.

Ongewijzigd uitgangspunt: de componentenbenadering wordt niet toegepast.

Restwaarde

De restwaarde van een actief is de schatting van de waarde die het actief nog heeft aan het einde van de economische levensduur tegen het prijspeil van het moment van ingebruikname. Het vertegenwoordigt de opbrengstwaarde die na de gebruikstermijn nog gerealiseerd kan worden, verminderd met de te maken kosten voor verwijdering, verplaatsing of vernietiging.

Doordat restwaarden vaak ver in de toekomst liggen is deze waarde moeilijk in te schatten. Daarnaast zijn er grote onzekerheden over eventueel te maken kosten aan het einde van de levensduur van het actief.

Ongewijzigd uitgangspunt: de restwaarde van de activa wordt op nihil gesteld bij de berekening van de afschrijvingen.

Desinvesteringen
Er is sprake van een desinvestering als het actief, voordat het volledig is afgeschreven, niet meer wordt gebruikt / verkocht. Indien het actief buiten gebruik wordt gesteld dan moet afwaardering plaatsvinden indien de marktwaarde naar verwachting lager is dan de boekwaarde. Deze afwaardering wordt als inhaalafschrijving ten laste van het resultaat gebracht.
Bij verkoop van het actief kan een boekverschil optreden tussen de verkoopwaarde en de boekwaarde van het actief (dit kan een winst of een verlies zijn). De verkoopopbrengst en het afboeken van de boekwaarde worden beide afzonderlijk verantwoord in de exploitatie en mogen niet met elkaar worden verrekend. De verkoopopbrengst mag ook niet worden verrekend met de aanschafwaarde van een eventueel vervangingsobject.

Ongewijzigd uitgangspunt: bij desinvesteringen worden de verkoopwaarde en de boekwaarde ten gunste / ten laste van de exploitatie gebracht.

Verzamelinvesteringen
Als uitgangspunt is opgenomen dat investeringen beneden de € 25.000 niet worden geactiveerd. Deze grens geldt per investering. Een uitzondering hierop is als er gelijksoortige goederen worden aangeschaft op een verschillend tijdstip binnen een periode van een boekjaar. Voorbeeld is de aanschaf van computers. Het aanschaffen van 1 computer leidt niet tot activering, de aanschaf van 100 computers tegelijkertijd wordt gezien als 1 investering.

Startmoment van afschrijven
Voor het moment van beginnen met afschrijven is de gemeente, binnen de regels van het BBV, vrij in haar keuze. Voor het beginnen met afschrijven kan slechts voor één mogelijkheid worden gekozen. Uit de volgende mogelijkheden kan worden gekozen:

1. vanaf het begin van het jaar waarin het kapitaalgoed gereed komt/verworven wordt (een volledig jaar afschrijving); of
2. medio het begrotingsjaar waarin het kapitaalgoed gereed komt/verworven wordt (een half jaar afschrijving); of
3. vanaf het boekjaar volgend op het jaar waarin het kapitaalgoed gereed komt/ verworven wordt

Er is gekozen voor de laatste optie omdat deze aansluit op de huidige praktische werkwijze binnen de gemeente en hiermee wordt de huidige gedragslijn bestendigd.
Het moment van beginnen met afschrijven en afsluiten van het krediet dient samen te vallen. Wanneer na 1 januari nog kosten worden verwacht (bijv een garantietermijn en laatste termijn) dient hiervan een inschatting te worden gemaakt bij de jaarrekening.

Ongewijzigd uitgangspunt:
- er wordt afgeschreven vanaf het jaar dat volgt op het jaar waarin de investering gereed komt / verworven wordt.
- Het krediet wordt afgesloten aan het einde van het jaar waarin de investering gereed is gekomen/verworven is.

Rente
Hoe om te gaan met rente is vastgelegd in de notitie rente 2023 van de commissie BBV.

<u>Boekwaarde 1-1 of gemiddelde boekwaarde</u>
De rente wordt toegerekend over de boekwaarde van het actief per begin van het boekjaar . Deze beleidslijn wordt in deze nota bestendigd.

Ongewijzigd uitgangspunt: rentetoerekening vindt plaats over de boekwaarde van het actief per begin van het boekjaar.

V. PROCESBEHEERSING

Rol van gemeenteraad en het college
Het budgetrecht (autorisatie) ligt bij de gemeenteraad.
In de begroting worden 5 investeringsbudgetten opgenomen. In het uitvoeringsplan wordt aangegeven welke kredieten uit deze investeringsbudgetten worden geput. Bij 1e of 2e concernbericht of bij afzonderlijk raadsvoorstel worden de kredieten geformaliseerd.

Budgetverantwoordelijkheid
Bij iedere investering (krediet) wordt een budgethouder aangewezen. De budgethouder bewaakt de gemeentelijke kaders en richtlijnen en legt verantwoording af over de realisatie van de investering in de lijn met de financiële verordening. Uiteindelijk legt het College verantwoording af aan de raad bij het 1e en 2e Concernbericht, alsook bij de jaarrekening.

Bestendige gedragslijn
Het is belangrijk dat een bestendige gedragslijn wordt gevolgd bij het vaststellen van de investeringen en de berekening van de rente en afschrijvingen.

Controle
Jaarlijks zal de externe accountant bij de jaarrekening de staat van activa en de lopende investeringen toetsen aan de kaders en richtlijnen.

Actualisatie
De Nota Investeren en Afschrijven wordt eens in de vier jaar geactualiseerd, in de lijn met de financiële verordening of zoveel eerder als de ontwikkelingen daarom vragen.

VI. BESLISPUNTEN

De Nota Investeren en Afschrijven 2024 is in lijn met de voorgaande nota. Met name de spelregels van de investeringsbudgetten zijn aangepast. Daarbij wordt ook voorgesteld om niet meer over moederkredieten te spreken maar over investeringsbudgetten. De volgende beslispunten worden voorgesteld:

1. Spelregels voor de investeringsbudgetten:
    a) Het uitgangspunt bij het bepalen van de omvang van de investeringsbudgetten wordt dat gemeentelijke eigendommen sober, degelijk en in elk geval veilig worden onderhouden. Voor de omvang van de investeringsbudgetten die hierbij hoort dient wel de capaciteit aanwezig te zijn om de werken uit te voeren, de financiële ruimte om de kapitaallasten te dekken en de financiële kengetallen dienen aan de afgesproken norm te blijven voldoen. De netto investeringsquote dient tussen 0% en 6% te liggen.
    b) Bij de investeringen op het uitvoeringsplan wordt aangegeven of het een vervangingsinvestering betreft of een uitbreidingsinvestering
    c) Bij de begroting wordt het investeringsbudget verlaagd met het onrendabele deel van de investering. Het rendabele deel wordt onderbouwd in het uitvoeringsplan en moet financieel zichtbaar zijn binnen de looptijd van de begroting.
    d) Veranderingen/mutaties van kredieten die beschikbaar worden gesteld, zowel het opvoeren van kredieten die in een later jaar stonden gepland als de hoogte van het krediet, is toegestaan. Uitgangspunt is wel dat de hoogte van het investeringsbudget in het lopende jaar niet wordt overschreden.
    e) Wanneer aan het einde van het jaar nog een deel investeringsbudget resteert, dan wordt dit deel van het investeringsbudget doorgeschoven naar het volgende jaar. De raad wordt hierover bij de begroting voor het komende jaar geïnformeerd.
2. als een investering na 1 jaar nog niet concreet in uitvoering is genomen, komt het krediet te vervallen.
3. de afschrijvingsduur verlagen voor:
    a. schoolgebouwen van 60 naar 40 jaar
    b. automatiseringsapparatuur van 7 naar 4 jaar.

VII. BIJLAGE REGELGEVING INVESTEREN EN AFSCHRIJVEN

ARTIKELEN BESLUIT BEGROTING EN VERANTWOORDING (BBV)

Artikel 34

In de balans worden onder de immateriële vaste afzonderlijk opgenomen:

a. kosten verbonden aan het sluiten van geldleningen en het saldo van agio en disagio;

b. kosten van onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief;

c. bijdragen aan activa in eigendom van derden.

Artikel 35

1. In de balans worden onder de materiële vaste activa afzonderlijk opgenomen:
    a. investeringen met een economisch nut;
    b. investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven;
    c. investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut.
2. Van de materiële vaste activa wordt aangegeven welke in erfpacht zijn uitgegeven.

Artikel 36

In de balans worden onder de financiële vaste activa afzonderlijk opgenomen:

a. kapitaalverstrekkingen aan:
    1. deelnemingen;
    2. gemeenschappelijke regelingen;
    3. overige verbonden partijen;

b. leningen aan:
    1. openbare lichamen als bedoeld in artikel 1, onderdeel a, van de Wet financiering decentrale overheden;
    2. woningbouwcorporaties;
    3. deelnemingen;
    4. overige verbonden partijen;

c. overige langlopende leningen;

d. uitzettingen in ’s Rijks schatkist met een rentetypische looptijd van één jaar of langer;

e. uitzettingen in de vorm van Nederlands schuldpapier met een rentetypische looptijd van één jaar of langer;

f. overige uitzettingen met een rentetypische looptijd van één jaar of langer.

Artikel 44

1. Voorzieningen worden gevormd wegens:
    a. verplichtingen en verliezen waarvan de omvang op de balansdatum onzeker is, doch redelijkerwijs te schatten;
    b. op de balansdatum bestande risico's ter zake van bepaalde te verwachten verplichtingen of verliezen waarvan de omvang redelijkerwijs is te schatten;
    c. kosten die in een volgend begrotingsjaar zullen worden gemaakt, mits het maken van de die kosten zijn oorsprong mede vindt in het begrotingsjaar of in een voorafgaande begrotingsjaar en de voorziening strekt tot gelijkmatige verdeling van lasten over een aantal begrotingsjaren;
    d. de bijdragen aan toekomstige vervangingsinvesteringen, waarvoor een heffing wordt geheven als bedoeld in artikel 35, eerste lid, onder b.
2. Tot de voorzieningen worden ook gerekend van derden verkregen middelen die specifiek besteed moeten worden, met uitzondering van de voorschotbedragen, bedoeld in artikel 49, onderdeel b.
3. Voorzieningen worden niet gevormd voor jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume.

Artikel 51

In de toelichting op de balans wordt aangegeven volgens welke methoden de afschrijvingen worden berekend.

Artikel 52

1. In de toelichting op de balans worden onder de materiële vaste activa afzonderlijk opgenomen:
    a. gronden en terreinen;
    b. woonruimten;
    c. bedrijfsgebouwen;
    d. grond-, weg- en waterbouwkundige werken;
    e. vervoermiddelen;
    f. machines, apparaten en installaties;
    g. overige materiële vaste activa.
2. In de toelichting op de balans wordt het verloop van de activa, als bedoeld in het eerste lid, gedurende het begrotingsjaar, in een sluitend overzicht weergegeven. Daaruit blijken, voor zover van toepassing:
    a. de boekwaarde aan het begin van het begrotingsjaar;
    b. de investeringen of desinvesteringen;
    c. de afschrijvingen;
    d. bijdragen van derden direct gerelateerd aan een actief;
    e. afwaarderingen wegens duurzame waardeverminderingen;
    f. de boekwaarde aan het einde van het begrotingsjaar.

Artikel 52a

1. In de toelichting op de balans wordt per uitkering met een specifiek bestedingsdoel het verloop gedurende het jaar van de ontvangen voorschotbedragen, bedoeld in artikel 49, onderdeel b, in een overzicht weergegeven. Daaruit blijken:
    a. het saldo aan het begin van het begrotingsjaar;
    b. de ontvangen bedragen;
    c. de vrijgevallen bedragen of de terugbetalingen;
    d. het saldo aan het einde van het begrotingsjaar.
1. In de toelichting op de balans wordt per uitkering met een specifiek bestedingsdoel het verloop gedurende het jaar van de nog te ontvangen voorschotbedragen, bedoeld in artikel 40a, onderdeel a in een overzicht weergegeven. Daaruit blijken:
    a. het saldo aan het begin van het begrotingsjaar;
    b. de toevoegingen;
    c. de ontvangen bedragen;
    d. het saldo aan het einde van het begrotingsjaar.

Artikel 52b

De aard en omvang van de aangebrachte dan wel geraamde waardeverminderingen van de leningen vorderingen, bedoeld in artikel 63, achtste lid, van de vaste activa, bedoeld in artikel 65, eerste lid, en van de deelnemingen en voorraden, bedoeld in artikel 65, tweede lid, worden in de toelichting op de balans opgenomen.

Artikel 59

1. Alle investeringen worden geactiveerd.
2. In afwijking van het eerste lid worden kunstvoorwerpen met een cultuur-historische waarde niet geactiveerd.

Artikel 60

Kosten van onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief kunnen worden geactiveerd indien:

a. het voornemen bestaat het actief te gebruiken of te verkopen;
b. de technische uitvoerbaarheid om het actief te voltooien vaststaat;
c. het actief in de toekomst economisch of maatschappelijk nut zal genereren en;
d. de uitgaven die aan het actief zijn toe te rekenen betrouwbaar kunnen worden vastgesteld.

Artikel 61

Bijdragen aan activa in eigendom van derden kunnen worden geactiveerd indien:

a. er sprake is van een investering door een derde;
b. de investering bijdraagt aan de publieke taak;
c. de derde zich heeft verplicht tot het daadwerkelijk investeren, op een wijze zoals is overeengekomen en;
d. de bijdrage kan worden teruggevorderd, indien de derde in gebreke blijft of de provincie onderscheidenlijk gemeente anders recht kan doen gelden op de activa die samenhangen met de investering.

Artikel 62

1. Alle vaste activa worden voor het bedrag van de investering geactiveerd.
2. In afwijking van het eerste lid worden de bijdragen van derden die in directe relatie staan met het actief op de waardering daarvan in mindering gebracht.
3. In afwijking van het eerste lid moeten de voorzieningen, bedoeld in artikel 44, eerste lid, onder d, in mindering gebracht worden op de investeringen, bedoeld in artikel 35, eerste lid, onder b.

Artikel 63

1. Activa worden gewaardeerd op basis van de verkrijgings- of vervaardigingsprijs.
2. De verkrijgingsprijs omvat de inkoopprijs en de bijkomende kosten.
3. De vervaardigingsprijs omvat de aanschaffingskosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige kosten, welke rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend. In de vervaardigingsprijs kunnen voorts worden opgenomen een redelijk deel van de indirecte kosten en de rente over het tijdvak dat aan de vervaardiging van het actief kan worden toegerekend; in dat geval vermeldt de toelichting dat deze rente is geactiveerd.
4. Voor in erfpacht uitgegeven gronden geldt de uitgifteprijs van eerste uitgifte als verkrijgingsprijs. Gronden in eeuwigdurende erfpacht worden gewaardeerd tegen registratiewaarde.
5. Van activa waarvan de bestemming verandert, wordt de actuele waarde van de nieuwe bestemming in de toelichting op de balans opgenomen.
6. In afwijking van het eerste lid is waardering tegen actuele waarde toegestaan voor de activa van de Nazorgfondsen bedoeld in artikel 15.47 van de Wet milieubeheer.
7. Passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde, met uitzondering van voorzieningen die tegen contante waarde zijn gewaardeerd.
8. Eventuele voorzieningen wegens oninbaarheid worden met de boekwaarde van leningen en vorderingen verrekend.

Artikel 64

1. De afschrijvingen geschieden onafhankelijk van het resultaat van het boekjaar.
2. Slechts om gegronde redenen mogen de afschrijvingen geschieden op andere grondslagen dan die welke in het voorafgaande begrotingsjaar zijn toegepast. De reden van de verandering wordt in de toelichting op de balans uiteengezet. Tevens wordt inzicht gegeven in haar betekenis voor de financiële positie en voor de baten en lasten aan de hand van aangepaste cijfers voor het begrotingsjaar of voor het voorafgaande begrotingsjaar.
3. Op vaste activa met een beperkte gebruiksduur wordt jaarlijks afgeschreven volgens een stelsel dat is afgestemd op de verwachte toekomstige gebruiksduur.
4. In afwijking van het derde lid is de afschrijvingsduur voor de immateriële vaste activa, bedoeld in artikel 34 onder a, maximaal gelijk aan de looptijd van de lening.
5. In afwijking van het derde lid is de afschrijvingsduur voor de immateriële vaste activa, bedoeld in artikel 34 onder b, ten hoogste vijf jaar.
6. Voor bijdragen aan de activa in eigendom van derden, bedoeld in artikel 34, onderdeel c, is de afschrijvingsduur maximaal gelijk aan die van de activa waarvoor de bijdrage aan derden wordt verstrekt.

Artikel 65

1. Naar verwachting duurzame waardeverminderingen van vaste activa worden onafhankelijk van het resultaat van het boekjaar in aanmerking genomen.
2. Voorraden en deelnemingen worden tegen de marktwaarde gewaardeerd indien de marktwaarde lager is dan de verkrijgings- of vervaardigingsprijs.
3. Een actief dat buiten gebruik wordt gesteld wordt afgewaardeerd op het moment van buitengebruikstelling, indien de restwaarde lager is dan de boekwaarde.